

Організаційні підходи до обліку і аудиту банківських операцій

Димченко В.В., Харківська національна академія міського господарства

Одним із основних принципів підприємництва є свобода прийняття рішень суб'єктом економічних відносин. Будь-яке економічне рішення ґрунтується на обробці інформації, що міститься у звітності.

Підготовка звітів ґрунтується на принципах, які покладені в основу організації бухгалтерського обліку в банках. Відповідно до міжнародних стандартів фінансова звітність комерційного банку повинна мати якісні характеристики, тобто містити інформацію, корисну для користувачів. Користувачами звітності комерційних банків України є: інвестори, кредитори, клієнти, контрагенти, органи влади (у тому числі податкова адміністрація), громадськість, керівництво та працівники банку, Національний банк України, міжнародні фінансово-кредитні установи. Вони використовують звітність для того, щоб задовольнити свої різноманітні потреби в інформації.

На міжнародному рівні зміст та принципи формування основних форм фінансової звітності комерційних банків визначають: схема підготовки та надання фінансових звітів (що є першою частиною Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку), стандарт 1 “Розкриття політики бухгалтерського обліку”, стандарт 5 “Інформація, що підлягає розкриттю у фінансових звітах”, стандарт 30 “Розкриття інформації у фінансових звітах банків та подібних фінансових установ”, директива Ради Європейського Союзу “Про річну та консолідовану звітність банків та інших фінансових установ” № 86/635/ЕЕС від 08.12.86р.

Не фінансова звітність — це звітність, що подається банками для задоволення потреб органів влади, податкових органів, на вимогу Антимонопольного комітету, організацій статистики. В залежності від вимог користувачів звітність можна згрупувати наступним чином: податкова, управлінська, нормативна (статистична).

В сучасних ринкових умовах відомчий державний контроль не може задовільнити потреби користувачів фінансових звітів: акціонерів, власників, інвесторів, покупців, постачальників, банки і інші фінансові установи, державу (податкову адміністрацію) і ін. У зв'язку з цим виникла нова форма контролю – аудит, він має великі перспективи розвитку у країні.

Специфічним напрямком аудиторської діяльності є аудит комерційних банків, організаційні і методичні аспекти якого регламентуються нормативними документами затвердженими Національним банком України і аудиторською палатою.

Зовнішній аудит банку – це визначення стану банку на основі перевірки правильності складання та підтвердження достовірності балансу, обліку прибутків та збитків, аналізу стану обліку, відповідність обліку та дій банку вимогам чинного законодавства, дотримання рівності прав акціонерів при розподілі дивідендів, наданні прав на придбання нових акцій тощо та

підготовка висновків для надання інформації керівництву, акціонерам банку та іншим користувачам.

Внутрішній аудит банку – це система контролю за діяльністю комерційного банку яка створюється з метою незалежною експертної діяльності аудиторської служби банку для перевірки і оцінки адекватності та ефективності системи внутрішнього контролю та якості виконання посадових обов'язків співробітниками банку. Внутрішній аудит передбачає отримання в документальній формі процедур і опису методів, які застосовуються банком для здійснення внутрішнього контролю.

За наслідками внутрішнього аудиту кожного об'єкта здійснюються як запобіжні заходи щодо виправлення обліку “невірно”, з порушенням чинних державних законодавчих і нормативних актів, відображення операцій, так і орієнтування цих операції на стратегічно більш економічно ефективні .